

POLSKIE PRAWO KARNE PO 25 LATACH OBOWIĄZYWANIA KODEKSU KARNEGO Z 1997 ROKU

redakcja naukowa Jerzy Lachowski

Joanna Długosz-Józwiak, Jacek Giezek, Piotr Kardas
Marek Kulik, Mirosława Melezini, Aneta Michalska-Warias
Olga Sitarz, Ryszard A. Stefański, Wojciech Zalewski

POLSKIE PRAWO KARNE PO 25 LATACH OBOWIĄZYWANIA KODEKSU KARNEGO Z 1997 ROKU

redakcja naukowa Jerzy Lachowski

Joanna Długosz-Józwiak, Jacek Giezek, Piotr Kardas
Marek Kulik, Mirosława Melezini, Aneta Michalska-Warias
Olga Sitarz, Ryszard A. Stefański, Wojciech Zalewski

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

SERIA **MONOGRAFIE**

Stan prawny na dzień 1 maja 2024 r.

Recenzentka

Dr hab. Anna Muszyńska, prof. Uniwersytetu Wrocławskiego

Wydawczyni

Monika Pawłowska

Redaktorka prowadząca

Joanna Cybulska

Opracowanie redakcyjne

Violet Design

Projekt okładek serii

Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

prawolubni[♥]

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujemy prawo i własność

Więcej na www.legalnakultura.pl

Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2024

ISBN 978-83-8358-615-1

ISSN 1897-4392

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. +48 728 313 462

e-mail: PL-ksiazki@wolterskluger.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów 9

Wprowadzenie 11

Piotr Kardas

O jakości stanowienia prawa karnego w 25-lecie obowiązywania

Kodeksu karnego z 1997 r. 15

I. Uwagi wprowadzające 15

II. Trzy Kodeksy karne w perspektywie ogólnej oceny jakości
prawa karnego 18

III. Kryteria oceny jakości stosowania prawa karnego 30

IV. Próba oceny jakościowej prawa karnego z uwzględnieniem
regulacji zawartych w trzech polskich Kodeksach
karnych XX w. 34

V. Kodeks karny z 1932 r. 36

VI. Kodeks karny z 1969 r. 42

VII. Kodeks karny z 1997 r. 48

VIII. Podsumowanie 60

Bibliografia 62

Jacek Giezek

Zmiany dotyczące zasad odpowiedzialności karnej

w Kodeksie karnym z 1997 r. 65

I. Uwagi wprowadzające 65

II. Analiza zmian wprowadzonych 68

III. Analiza zmian projektowanych 74

IV. Podsumowanie 83

Bibliografia 86

Olga Sitarz

Najważniejsze zmiany w zakresie przepisów dotyczących kar w Kodeksie karnym z 1997 r.	89
I. Tytułem wstępu	89
II. Katalog kar	90
III. Historia nowelizacji kary ograniczenia wolności	99
IV. Granice kar wolnościowych	103
V. Znaczenie art. 37a k.k.	105
VI. Znaczenie art. 37b k.k.	109
VII. Wnioski	113
Bibliografia	114

Mirosława Melezini

Tendencje w orzekaniu kar w 25-lecie obowiązywania Kodeksu karnego z 1997 r.	117
Bibliografia	134

Ryszard A. Stefański

Zmiany w zakresie katalogu środków karnych i przesłanek ich orzekania w 25-lecie obowiązywania Kodeksu karnego z 1997 r.	137
I. Wprowadzenie	137
II. Rozszerzenie katalogu środków karnych	140
III. Zmiana zakresu przedmiotowego środka	145
IV. Modyfikacja przesłanek orzekania	151
V. Granice czasowe środków karnych	161
VI. Tryb orzekania	164
VII. Wnioski	167
Bibliografia	170

Wojciech Zalewski

Modyfikacje dotyczące środków związanych z poddaniem sprawcy próbie w Kodeksie karnym z 1997 r.	173
I. Uwagi wprowadzające	173
II. Warunkowe umorzenie postępowania	177
III. Warunkowe zawieszenie wykonania kary	182

IV. Warunkowe przedterminowe zwolnienie	192
V. Podsumowanie	197
Bibliografia	200

Joanna Długosz-Józwiak

Ewolucja regulacji prawnej dotyczącej środków zabezpieczających w Kodeksie karnym z 1997 r.	205
I. Wprowadzenie	205
II. Charakter środków zabezpieczających	207
III. Kategorie sprawców poddanych stosowaniu środków zabezpieczających	210
IV. Rodzaje środków zabezpieczających	213
V. Przesłanki orzekania środków zabezpieczających	223
VI. Podsumowanie	225
Bibliografia	226

Aneta Michalska-Warias

Najważniejsze zmiany w części szczególnej Kodeksu karnego z 1997 r.	229
Bibliografia	247

Marek Kulik

Kilka słów o aksjologii na podsumowanie obrad XII Zjazdu Katedr Prawa Karnego i Kryminologii	249
Bibliografia	265

WPROWADZENIE

W dniu 1.09.2023 r. minęło 25 lat od momentu wejścia w życie ustawy z 6.06.1997 r. – Kodeks karny. Od tego czasu była ona nowelizowana ponad 100 razy, co dowodzi, że średnio co roku zmiany w obszarze tego aktu normatywnego miały miejsce co najmniej czterokrotnie. Oznacza to, że nierzadko między popełnieniem przestępstwa a czasem orzekania ustawodawstwo zmieniało się kilka razy. Większość tych zmian miała charakter incydentalny, niektóre natomiast były swego rodzaju programowymi reformami, które z założenia miały usprawnić proces stosowania niektórych uregulowań znajdujących się w Kodeksie. Niestety część tych nowelizacji miała czysto populistyczny charakter. Taka dynamika zmian oznacza, że w sprawach karnych organy ścigania i sądy stawały często przed koniecznością dokonywania oceny, którą ustawę stosować, porównując ze sobą *de facto* kilka stanów prawnych, co niewątpliwie narusza zasadę stabilności prawa karnego, a może nawet zagrażać konstytucyjnej zasadzie równości wobec prawa. Akurat w stosunku do kodeksów zalecana jest większa wstrzeźliwość w sięganiu po nowelizacje, które powinny mieć miejsce tylko tam, gdzie to jest bezwzględnie konieczne dla ochrony społeczeństwa przed przestępczością. Analiza rozwoju regulacji zawartej w Kodeksie karnym z 1997 r. od momentu jego wejścia w życie do 1.09.2023 r. prowadzi do wniosku, że ten standard nie zawsze był zachowany.

Wskazany wyżej stan rzeczy, kształtowany na przestrzeni 25 lat obowiązywania Kodeksu karnego, to jest częstotliwość jego nowelizacji, niekiedy znaczny pośpiech w ich uchwalaniu, który popada w kolizję z art. 123 ust. 1 Konstytucji RP, a także liczne zmiany o wątpliwej zasadności, skłaniają do głębszej refleksji nad jakością stanowienia przepisów prawa karnego, a także krytycznej analizy tego, co zmieniono w jego obszarze w okresie

ćwierćwiecza, aby wyciągnąć z tego wnioski na przyszłość. Temu właśnie służył zorganizowany przez Katedrę Prawa Karnego UMK w Toruniu w dniach 20–21.09.2023 r. XII Ogólnopolski Zjazd Katedr Prawa Karnego zatytułowany „Stan polskiego prawa karnego po 25 latach obowiązywania Kodeksu karnego z 1997 r.”. Podczas tej konferencji poddano pogłębionej analizie jakość stanowienia prawa karnego we wskazanym wyżej okresie, która niestety nie zawsze spełniała standardy demokratycznego państwa prawa. Rozważano zasadność i celowość wybranych zmian w zakresie podstaw odpowiedzialności karnej, kar, środków karnych, środków związanych z poddaniem sprawcy próbie, a także środków zabezpieczających. Wreszcie nie pominięto głębszej analizy licznych nowelizacji w zakresie części szczególnej Kodeksu karnego. Tylko tak szerokie ujęcie daje możliwość wyciągnięcia wniosków na temat tego, jak nie należy zmieniać przepisów prawa karnego, jaki winien być standard stanowienia takich uregulowań w państwie prawa i co trzeba poprawić w obowiązującym Kodeksie karnym. Oddawana do rąk Czytelników pozycja książkowa stanowi zbiór wypowiedzi dobrze znanych, wybitnych przedstawicieli nauki prawa karnego, którzy zaprezentowali swoje referaty podczas XII Ogólnopolskiego Zjazdu Katedr Prawa Karnego w zakresie zagadnień wskazanych wyżej. Będzie to cenne źródło wiedzy przede wszystkim dla tych, którzy na co dzień prowadzą badania naukowe w obszarze szeroko pojętego prawa karnego. Adresatem tego opracowania są także ci, którzy biorą udział w procesie legislacyjnym na różnych jego etapach, poczynszy od opracowania projektu poprzez prace parlamentarne.

XII Ogólnopolski Zjazd Katedr Prawa Karnego nie mógłby odbyć się bez osobistego zaangażowania wielu osób. Wśród nich trzeba wskazać zwłaszcza prelegentów: Panią dr hab. Joannę Długosz-Jóźwiak, prof. UAM, Pana prof. dr. hab. Jacka Giezka, Pana prof. dr. hab. Piotra Kardasa, Pana prof. dr. hab. Marka Kulika, Panią prof. dr. hab. Mirosławę Melezini, Panią dr hab. Anetę Michalską-Warias, prof. UMCS, Panią dr hab. Olgę Sitarz, prof. UŚ, Pana prof. dr. hab. Ryszarda A. Stefańskiego oraz Pana dr. hab. Wojciecha Zalewskiego, prof. UG, którym należy szczególnie podziękować za opracowanie referatów oraz ich wygłoszenie podczas Zjazdu. Podziękowania należą się również moderatorom poszczególnych paneli dyskusyjnych, tj. Pani dr hab. Magdalenie Błaszczuk, prof. UW, Panu prof. dr. hab. Wojciechowi Cieślakowi, Pani prof. dr. hab. Ewie Guzik-Makaruk, Panu

Piotr Kardas

O JAKOŚCI STANOWIENIA PRAWA KARNEGO W 25-LECIE OBOWIĄZYWANIA KODEKSU KARNEGO Z 1997 R.

I. Uwagi wprowadzające

Ćwierćwiecze liczone od wejścia w życie Kodeksu karnego uchwalonego w dniu 6.06.1997 r. stwarza dobrą sposobność dla analiz poświęconych jakości stanowienia prawa karnego. Od momentu ukształtowania zasadniczej z perspektywy systemu prawa represyjnego regulacji ustawowej upłynęło bowiem dostatecznie dużo czasu, by zweryfikować poprawność pierwotnie zaprojektowanych rozwiązań, a także potrzebę ich ewentualnej korekty i uzupełnienia. Umożliwia to także ocenę stanu prawodawstwa karnego w zakresie wprowadzanych do Kodeksu karnego nowelizacji oraz uzupełniających system prawa karnego rozwiązań składających się na prawo karne skarbowe, prawo wykroczeń i tzw. pozakodeksowe prawo karne powszechne.

Okres obowiązywania Kodeksu karnego z 1997 r. można porównywać do czasu obowiązywania jego bezpośredniego poprzednika, tj. Kodeksu karnego z 1969 r., który stanowił podstawy odpowiedzialności karnej przez 28 lat. Jest zarazem niewiele krótszy od czasu formalnego obowiązywania Kodeksu karnego z 1932 r., który funkcjonował w praktyce przez 38 lat, choć tylko pierwsze 7 lat to okres wykorzystywania tej ustawy w sposób niezwiązany z szeregiem normatywnych i pozanormatywnych ograniczeń

zewewnętrznych¹. Warto jednak pamiętać, że „(...) w wyniku różnych reform prawa karnego w Polsce po II Wojnie Światowej, jak chociażby wprowadzenia w 1946 roku sławnego tzw. małego kodeksu karnego, system prawa karnego materialnego z 1932 r. formalnie nie uległ zmianie, na podstawie bowiem małego kodeksu karnego niektóre przepisy kodeksu karnego uległy jedynie zawieszeniu, a nie uchyleniu. Podobnie było z wieloma innymi przepisami wchodzącymi w skład ówczesnego polskiego systemu prawa karnego materialnego”².

Analizując problematykę jakości stanowienia prawa karnego, warto spojrzeć na tytułowe zagadnienie z perspektywy trzech polskich Kodeksów karnych z XX w. Stwarza to interesujące możliwości analiz porównawczych, umożliwi również odpowiednią strukturalizację rozważań. Kształt ustawodawstwa karnego jest bowiem wypadkową szeregu czynników, z których znacząca część jest silnie powiązana z daną epoką³. Zarazem

¹ Kodeks karny z 1932 r. stanowił podstawę odpowiedzialności karnej w okresie II wojny światowej, w ograniczonym zakresie, a także podstawę funkcjonowania systemu wymiaru sprawiedliwości po zmianach wynikających z przekształcania systemu politycznego w kierunku realnego socjalizmu lub nawet komunizmu po jej zakończeniu. Trzeba także dodać, że w drugiej połowie lat 30. XX w. wprowadzono rozmaite rozwiązania na mocy ustaw szczególnych modyfikujące w istotnym zakresie zasady odpowiedzialności karnej przewidziane w pierwotnej wersji Kodeksu karnego z 1932 r. Zob. szerzej J. Koredczuk, *Znaczenie kodeksu karnego z 1932 r. dla rozwoju nauki i prawa karnego w Polsce w XX wieku*, „Zeszyty Naukowe UKSW” 2011/11(2), s. 45 i n. oraz powołana tam literatura przedmiotu.

² J. Koredczuk, *Znaczenie...*, s. 53–54.

³ Chodzi tutaj zarówno o determinanty ustrojowe, jak i elementy związane z modelem systemu gospodarczego oraz koncepcjami filozoficzno-politycznymi, które wyznaczają zasadnicze kierunki i cele działania przedstawicieli władzy publicznej. W odniesieniu do każdego z dwudziestowiecznych Kodeksów karnych powyższe elementy kontekstu zewnętrznego odgrywały istotną rolę. W zasadniczej części ustawy te były spójne z filozoficzno-polityczną koncepcją państwa oraz strukturą władzy publicznej, a także celami, jakie realizować ma system prawny. Były także silnie powiązane z modelem gospodarczym, co szczególnie dobitnie odzwierciedlają regulacje Kodeksu karnego z 1969 r. Te elementy są w istotnym zakresie niezależne od teoretycznych, modelowych, dogmatycznych i kryminalno-politycznych koncepcji wpływających na kształt ustawy karnej, mają jednak takie znaczenie, że ograniczają, a w pewnych przypadkach eliminują możliwość realizacji na płaszczyźnie ustawowej określonych koncepcji, wpływając tym samym bezpośrednio na jakość stanowionego prawa. Nie są jednak zależne od środowiska prawników, lecz stanowią wynik określonych koncepcji politycznych i praktyki stosowania prawa. Szerzej A. Lityński, *Pół wieku kodyfikacji prawa w Polsce (1919–1969). Wybrane zagadnienia*, Tychy 2001, s. 79 i n.; J. Koredczuk, *Znaczenie...*, s. 51.

Kodeks karny jako ustawa podstawowa w systemie prawa represyjnego stanowi wyraz określonego podejścia filozoficznego do kwestii podstaw odpowiedzialności karnej, przypisywanych prawu karnemu funkcji i celów, teoretycznych i modelowych podstaw przyjmowanych w nim rozwiązań⁴, techniki legislacyjnej, spójności wewnętrznej ustawy karnej, spójności zewnętrznej ocenianej w perspektywie tzw. pozakodeksowych przepisów karnych oraz innych regulacji kodeksowych, tj. Kodeksu karnego skarbowego oraz Kodeksu wykroczeń (prawa o wykroczeniach)⁵.

O ile w sferze determinant związanych z kontekstem zewnętrznym – gospodarczym, ustrojowym, społecznym, politycznym – kształt regulacji prawa karnego stanowi wypadkową specyficznych i nie zawsze umożliwiających analizy porównawcze okoliczności i przesłanek⁶, o tyle w sferze

⁴ Zob. w tej kwestii P. Kardas, *Konsensualna czy konfliktowa wizja struktury społecznej (kilka uwag o funkcjach współczesnego prawa karnego w perspektywie dylematu ochrony wartości albo zarządzania przez represję)*, CzPKiNP 2023/2, s. 55 i n. oraz powołana tam literatura przedmiotu.

⁵ Zob. szerzej w tej kwestii P. Kardas, *Teoretyczne aspekty ustawowego modelu rozstrzygnięcia zbiegu przepisów typizujących wykroczenia oraz wieloczynowego zbiegu wykroczeń* [w:] *Nowy model prawa wykroczeń. Teoria. Praktyka. Przyszłość*, red. W. Wróbel, Kraków 2024 (w druku).

⁶ Należy raz jeszcze podkreślić, w zasadniczej części niezależnych od postawy środowiska prawniczego, ograniczających jednak możliwości realizacji określonych koncepcji. Odrębnym zagadnieniem jest ocena postaw przedstawicieli środowiska prawniczego oraz prezentowanych przez prominentnych i „szeregowych” prawników poglądów, w tym w szczególności koniunkturalizmu oraz dążenia do instrumentalnego wykorzystywania określonych zdarzeń politycznych dla realizacji partykularnych, co do zasady osobistych, związanych z karierą zawodową interesów. Mimo przykrych doświadczeń w tym zakresie zarówno w okresie dwudziestolecia międzywojennego, w okresie tzw. realnego socjalizmu oraz w III Rzeczypospolitej, zwłaszcza, choć niewyłącznie po 2015 r., nie wypracowano koncepcji sprawiedliwości tranzycyjnej w odniesieniu do przedstawicieli środowiska prawniczego. Zaniechania w tym zakresie, a także bierność środowiska mają katastrofalne konsekwencje, zwłaszcza w odniesieniu do kolejnych pokoleń prawników. Brak wyraźnego potępienia postaw godzących w istotę i sens prawa prezentowanych przez prawników demoralizuje kolejne pokolenia. Warto zaznaczyć, że w krajach opartych na idei rządów prawa naruszenia standardów etycznych i deontologicznych przez prawników są przedmiotem publicznych analiz oraz stosownych postępowań, co można obserwować m.in. w odniesieniu do prawników wspierających działania prezydenta D.J. Trumpa w okresie przekazywania władzy prezydentowi J.J. Bidenowi po wyborach w 2020 r. Przeprowadzenie postępowań karnych wobec prawników sprzeniewierzających się podstawowym standardom i zasadom zawodowym traktowane jest w USA jako jeden z kluczowych elementów ochrony demokracji i rządów prawa.

związanej z filozoficznymi, teoretycznymi i modelowanymi podstawami, techniki legislacyjnej, spójności wewnętrznej i zewnętrznej, możliwe jest prowadzenie badań porównawczych⁷.

Aspekt porównawczy, obejmujący wszystkie polskie Kodeksy karne z XX w. ma dodatkowe uzasadnienie związane z powszechnie przyjmowanymi w środowisku karnistycznym stereotypami⁸.

II. Trzy Kodeksy karne w perspektywie ogólnej oceny jakości prawa karnego

Kodeks karny z 1932 r. uchodzi powszechnie za przykład wzorowej wręcz techniki legislacyjnej, syntetycznego i precyzyjnego ujęcia zamieszczonych w nim regulacji⁹, spójności koncepcyjnej, mimo wyraźnej wielotorowości (dwutorowości) podejścia do podstaw, funkcji i celu odpowiedzialności karnej¹⁰. Bywa wskazywany jako przykład zasługującego na uznanie wykorzystania określonych koncepcji: filozoficznych, teoretycznych i modelowych jako podstawy ukształtowania określonych instytucji prawa karnego¹¹.

⁷ Zob. szerzej P. Kardas, *Konsensualna...*, s. 55 i n.

⁸ Stereotypy odgrywają znaczącą rolę przy ocenie zwłaszcza Kodeksu karnego z 1932 r. oraz Kodeksu karnego z 1969 r. W odniesieniu do pierwszego dominuje hipoteza doskonałości konstrukcyjnej, w odniesieniu do drugiego przez lata starano się narzucić środowisku prawniczemu obraz partactwa legislacyjnego.

⁹ Syntetycznie ujmuje tę kwestię J. Lityński, wskazując, że „trzeba w całej rozciągłości podzielić pogląd, że kodeks karny powszechny z 1932 r. jest «uznawany za niedościgniony wzór, tak pod względem treści (...), jak i w wymiarze techniki legislacyjnej». Sądzę, że to w ogóle najlepszy polski kodeks, jaki kiedykolwiek powstał w jakiegokolwiek gałęzi prawa. Nie dorównywał mu przygotowany w tej samej Komisji Kodyfikacyjnej kodeks postępowania karnego. «Kodeks Makarewicza» formalnie obowiązywał do końca 1969 r. w zupełnie odmiennych warunkach ustrojowych” – A. Lityński, *Dwa kodeksy karne 1932 r. W osiemdziesiątą rocznicę*, „Roczniki Administracji i Prawa” 2012/12, s. 213.

¹⁰ Zob. szerzej w tej kwestii A. Lityński, *Wydział Karny Komisji Kodyfikacyjnej II Rzeczypospolitej. Dzieje prac nad częścią ogólną kodeksu karnego*, Katowice 1991, s. 17 i n.; S. Grodzki, *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej*, „Czasopismo Prawno-Historyczne” 1981/1, s. 47 i n.; J. Koredczuk, *Wpływ nurtu socjologicznego na kształt polskiego prawa karnego procesowego w okresie międzywojennym (Les classiques modernes)*, Wrocław 2007.

¹¹ Warto pamiętać, że „jako bardzo nowoczesny został on również oceniany przez wybitnych prawników zagranicznych (Pierre’a Garrauda, Roberta von Hippela, Karla Stossa, Edmunda Mezgera) po jego uchwaleniu. Zwrócili oni uwagę na takie cechy kodeksu

Stanowi przedmiot dumy polskich karnistów i zarazem stały punkt odniesienia regulacji zawartych w Kodeksie karnym z 1969 r. oraz Kodeksie karnym z 1997 r. Spoglądając na Kodeks karny z 1932 r. w perspektywie powszechnie prezentowanych przez kolejne pokolenia karnistów ocen, można byłoby nabrać przekonania, że była to ustawa bez mała idealna, pozbawiona zasadniczych wad, stanowiąca wyraz wzorcowej wręcz jakości stanowienia prawa¹². Przemyślanego, dopracowanego koncepcyjnie, wycelowanego od strony techniczno-redakcyjnej, spójnego wewnątrznie i zewnątrznie, wreszcie opornego na wpływy doczesne, w tym w szczególności założenia polityczno-kryminalne oraz instrumentalne zakusy władzy publicznej, upatrującej w ustawie karnej narzędzia skutecznego społecznego zarządzania konfliktami oraz realizacji rozmaitych celów¹³. Uznawany jest też za przejaw trwałości i zdolności adaptacyjnych, przetrwał wszak, co prawda uzupełniany przez szereg ustaw szczególnych, moment zmiany ustrojowej¹⁴. Wreszcie, co z perspektywy jakości stanowienia prawa karnego zdaje się odgrywać istotną rolę, uchodzi za rezultat zbiorowego działania doborowego zespołu znakomitych karnistów tworzących Wydział (później Sekcję) Prawa Karnego Komisji Kodyfikacyjnej RP¹⁵,

jak: jasność, syntetyczność ujęć, spójność. Uznawali oni go za „technicznie doskonały zlepek różnych postulatów kodyfikacyjnych, jakimś «cudem koncesyjni» (*miracolo dei concessionisti*) kryminalnopolitycznej prawicy i lewicy” – J. Koredczuk, *Znaczenie...*, s. 47; zob. też S.E. Rappaport, *Media via kodeksu karnego polskiego*, „Palestra” 1953/4, s. 285 i n.

¹² Zob. szerzej K. Koźmiński, *Technika prawodawcza II Rzeczypospolitej*, Warszawa 2019, s. 27 i n.

¹³ Zob. szerzej P. Kardas, *Konsensualna...*, s. 63 i n.

¹⁴ Paradoksalnie część ogólna Kodeksu karnego z 1932 r. została recypowana do nad wyraz kontrowersyjnego Kodeksu Karnego Wojska Polskiego z 23.09.1944 r. (Dz.U. z 1957 r. Nr 22, poz. 107 ze zm.). W drodze interpretacji sądowej nadano jej oczywiście zupełnie nowy sens, nową socjalistyczną treść. Dzięki temu Kodeks karny z 1932 r. obowiązywał po wojnie przez 25 lat, stanowiąc pod tym względem swoisty fenomen, biorąc w szczególności pod uwagę inne kraje socjalistyczne i wpisując się w aksjologię obowiązującego prawa w Polsce. Zob. J. Koredczuk, *Znaczenie...*, s. 48–49. Por. też A. Grześkowiak, *Aksjologia komunistycznego prawa karnego w Polsce Ludowej [w:] Komunistyczne prawo karne Polski Ludowej*, red. A. Grześkowiak, Lublin 2007, s. 19.

¹⁵ Warto przypomnieć, że grono twórców Kodeksu karnego z 1932 r. obejmowało początkowo 10, później 12 osób, w tym ośmiu profesorów prawa karnego, trzech sędziów Sądu Najwyższego i adwokata, wybitnych karnistów epoki, zachowujących postawę apolityczną, dystans do przedstawicieli władzy publicznej, autonomiczność postawy badawczej i twórczej, wreszcie daleko posuniętą samodzielność. Członkami Wydziału Prawa Karnego Komisji Kodyfikacyjnej byli: F. Nowodworski, Prezes Izby Karnej SN, Przewodniczący

25 lat obowiązywania Kodeksu karnego stanowi właściwy moment do oceny stanu polskiego prawa karnego, dokonanej przez pryzmat wprowadzonych nowelizacji, głębszej refleksji nad jakością przepisów prawa karnego, a także krytycznej analizy tego, co zmieniło w jego obszarze, aby wyciągnąć wnioski na przyszłość.

Książka zawiera zbiór wypowiedzi wybitnych przedstawicieli nauki prawa karnego, którzy zaprezentowali swoje referaty podczas XII Ogólnopolskiego Zjazdu Katedr Prawa Karnego zorganizowanego przez Katedrę Prawa Karnego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu w dniach 20–21 września 2023 r.

W opracowaniu zawarto rozważania na temat jakości stanowienia prawa w kontekście obowiązywania trzech polskich Kodeksów karnych, omówiono zasadność i celowość wybranych zmian prawa karnego w zakresie podstaw odpowiedzialności karnej, kar, środków karnych, środków związanych z poddaniem sprawy próbie, a także środków zabezpieczających. Dokonano także głębszej analizy najważniejszych nowelizacji w zakresie części szczególnej Kodeksu karnego.

Publikacja jest przeznaczona przede wszystkim dla pracowników naukowych, którzy prowadzą badania w obszarze szeroko pojętego prawa karnego. Będzie cennym źródłem wiedzy także dla osób biorących udział w procesie legislacyjnym na różnych jego etapach – od opracowania projektu do prac parlamentarnych.

Jerzy Lachowski – doktor habilitowany nauk prawnych, profesor Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, kierownik Katedry Prawa Karnego na Wydziale Prawa i Administracji UMK w Toruniu; adwokat; czynny uczestnik wielu konferencji naukowych poświęconych prawu karnemu materialnemu oraz wykonawczemu; wiceprezes Towarzystwa Naukowego Prawa Karnego w Warszawie, członek Polskiego Towarzystwa Penitencjarnego w Kaliszu oraz Association Internationale De Droit Pénal; autor około 150 publikacji naukowych z obszaru prawa karnego materialnego, procesu karnego i prawa karnego wykonawczego.

9788383586151 W01P01

ISSN 1897-4392
ISBN 978-83-8358-615-1

9 788383 586151

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA: +48 801 044 545

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

CENA 199 Zł (W TYM 5% VAT)